

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34414
Nom	Anàlisi demogràfica
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1310 - Grau de Sociologia	Facultat de Ciències Socials	2	Segon quadrimestre
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA-Sociologia	Facultat de Dret	2	Segon quadrimestre
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	Facultat de Ciències Socials	2	Segon quadrimestre
1931 - Programa Doble Titulació Sociologia-CC Polítiques Admó.Públ.	Facultat de Ciències Socials	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1310 - Grau de Sociologia	7 -	Formació Bàsica
1924 - Programa Doble Titulació CCPPAA-Sociologia	3 - Assignatures optatives de segon curs	Optativa
1925 - Programa Doble Titulació Sociologia-CCPPAA	3 - Assignatures optatives de segon curs	Obligatòria
1931 - Programa Doble Titulació Sociologia-CC Polítiques Admó.Públ.	3 - Assignatures obligatòries de tercer curs	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
SIMO NOGUERA, CARLES XAVIER	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

L'Anàlisi demogràfica (34414) és una assignatura bàsica de segon curs del grau de Sociologia que s'imparteix en el segon quadrimestre. Aquesta assignatura pertany al mòdul de Mètodes i Tècniques d'Investigació en Ciències Socials. Aporta la perspectiva poblacional i les eines d'anàlisi necessàries per a la formació del sociòleg en demografia. L'objecte d'estudi d'aquesta matèria sol ser considerada el punt de partida de l'anàlisi d'una gran part dels fenòmens socials. La demografia és la disciplina que s'encarrega de l'estudi de la població o de les poblacions, definides com aquells conjunts d'individus constituïts de forma estable. Amb més concreció, hom pot també definir la demografia com la ciència que té per objecte l'estudi de les poblacions humanes, les seues dimensions, la seua estructura, els seus caràcters generals, la seua dinàmica i la seua evolució. En l'anàlisi demogràfica es posen, doncs, en rellevància les eines de mesura i d'anàlisi que ens permeten de conèixer les magnituds i els aspectes que componen les poblacions. La intensitat i el ritme en què s'alteren les poblacions constitueixen la dinàmica de les mateixes, que també és objecte d'estudi de l'anàlisi demogràfica. En aquesta assignatura es presenten els continguts metodològics bàsics de l'anàlisi demogràfica que s'exerciran en la sessió paral·lela de pràctiques. Des d'una perspectiva sociodemogràfica, aquesta assignatura ofereix múltiples oportunitats per al debat sobre temes poblacionals d'actual vigència.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És convenient que els estudiants coneguen els conceptes bàsics de la Introducció a la Sociologia, dels Mètodes i Tècniques d'Incorporació al Grau, de la Socioestadística i de la Informàtica Aplicada a la Investigació Social. Es valorarà especialment que els estudiants sàpiguem emprar el full de càlcul. També es valoraran com a molt importants els coneixements adquirits en l'assignatura prèvia d'Estructura i Canvi Social

COMPETÈNCIES

1310 - Grau de Sociologia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Elaborar informes i diagnòstics sobre problemàtiques socials.
- Treballar en equip amb una perspectiva multidisciplinar.
- Respectar i promocionar els drets fonamentals, la igualtat entre hòmens i dones, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació, els valors democràtics i la sostenibilitat.
- Gestionar fonts documentals i estadístiques referides a la realitat social
- Aprendre de forma autònoma i desenrotllar la iniciativa en l'àmbit sociològic.
- Analitzar les relacions entre població, recursos i medi ambient i les condicions socials de la sostenibilitat.
- Desenvolupar i integrar la perspectiva de gènere en l'estudi de la realitat social.
- Realitzar estudis comparatius de l'estructura social espanyola i valenciana.
- Analitzar les dades empíriques sobre l'estructura, el canvi i els problemes socials.
- Conèixer i aplicar les tècniques estadístiques per a l'anàlisi de la realitat social.
- Conèixer i utilitzar les fonts de dades secundàries útils per a la Sociologia.
- Conèixer els instruments necessaris per a elaborar, executar i avaluar programes de polítiques públiques i projectes d'intervenció social.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En acabar l'assignatura l'estudiant haurà de:

- Definir i descriure els principals conceptes que componen la terminologia específica de l'anàlisi demogràfica.
- Enumerar i identificar les fonts de la informació demogràfica.
- Reconèixer les dades que aporten les fonts d'informació demogràfica.
- Identificar les diferents òptiques d'anàlisi i les dimensions temporals.
- Organitzar la informació demogràfica segons les dimensions temporals.
- Distingir entre els diferents indicadors demogràfics.

- Calcular els indicadors demogràfics.
- Interpretar els fenòmens demogràfics, la seva importància i transformació mitjançant la representació gràfica.
- Calcular taules d'extinció (supervivència).
- Corregir l'efecte de l'estructura de l'edat en el càlcul d'indicadors mitjançant la tècnica de l'estandardització.
- Reproduir els principals debats demogràfics contemporanis.
- Formular hipòtesis plausibles en la comprensió dels fenòmens demogràfics.
- Criticar conceptes i indicadors demogràfics.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A L'ANÀLISI DEMOGRÀFICA: CONCEPTES FONAMENTALS I FONTS DE DADES

Definicions de demografia, població i fonts demogràfiques. Dimensions de la població. La disciplina demogràfica i les etapes de la reflexió en demografia. Moviment natural i dinàmica de la població. Els esdeveniments i els fenòmens demogràfics. La fórmula compensatòria. La naturalesa de les dades demogràfiques: Estocs i fluxos. Informació transversal i longitudinal. Fonts històriques fonts destocs i de fluxos. Fonts contemporànies: Fonts destocs (censos de població, Nomenclàtor i Padró continu), fonts de fluxos (MNP), enquestes demogràfiques.

2. LA REFERÈNCIA TEMPORAL EN DEMOGRAFIA I LES ÒPTIQUES D'ANÀLISI

Les tres dimensions temporals en demografia: edat, generació i moment. El diagrama de Lexis, instrument bàsic. La representació dels fluxos i dels estocs en el diagrama de Lexis. Òptica danàlisi longitudinal. La intensitat i el calendari dels fenòmens en una generació. Òptica danàlisi transversal. El concepte de generació fictícia. Òptica danàlisi per duració.

3. MAGNITUD, ESTRUCTURA I DINÀMICA DE LES POBLACIONS

De les estadístiques als indicadors demogràfics. Les magnituds dels fluxos-esdeveniments i estocs de població. Indicadors d'estocs: proporcions, relació o raó. Indicadors de dinàmica: tipus de taxes (de primera i segona categoria), probabilitats. Taxes brutes, taxes específiques, índexs sintètics (resums conjunturals). Les dues dimensions de les taxes: intensitat i calendari. Modalitats de l'estructura de la població per sexe i edat. Factors determinants i efectes demogràfics de la composició per sexe i edat. Composició de la població segons l'estat matrimonial. Població i recursos humans: condició d'activitat i nivell d'instrucció. Composició de la població segons la naturalesa dels seus habitants.

4. L'ESTANDARDITZACIÓ

Control de l'efecte estructura: Estandardització o tipificació. Relació entre taxa bruta i taxes específiques.

Estandardització directa. Estandardització indirecta.

5. NUPCIALITAT, NATALITAT, FECUNDITAT, MIGRACIONS

Conceptes de nupcialitat, formació dunions, fecunditat, fertilitat, fecundabilitat i natalitat. Anàlisi transversal de la nupcialitat, natalitat i fecunditat. Anàlisi longitudinal de la nupcialitat, natalitat i fecunditat. Conceptes per a l'estudi de les migracions. Característiques dels fluxos migratoris (intensitat, calendari, orígens).

6. MORTALITAT, REPRODUCCIÓ, CREIXEMENT

Conceptes de mortalitat, causes de mort, reproducció. La taula de mortalitat. Anàlisi transversal de la mortalitat, reproducció i nupcialitat. Anàlisi longitudinal. El creixement de la població.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	13,50	0
Elaboració de treballs individuals	13,50	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	8,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El curs té una orientació fortament metodològica i el gruix de les classes es dedicarà a la presentació de tècniques d'anàlisi i de mesura. Tot i això, hi haurà un esforç d'immersió en les problemàtiques de les poblacions actuals. Es promourà la recerca de estadístiques demogràfiques tant en portals d'internet d'accés públic. El curs requereix l'assistència diària a les classes. S'entén que sense l'assistència diària, l'estudiant difícilment pot adquirir els coneixements bàsics d'anàlisi demogràfica.

Activitats:

- a) En cada classe hi haurà una part expositiva per part del/ de la professor/a per a cadascun dels temes del programa, amb la finalitat d'explicar conceptes, tècniques, fonts i dades empíriques claus que les/els estudiants han d'aprendre a manejar
- b) En una segona part els estudiants faran una tasca d'una duració màxima de 30 minuts on es posaran en pràctica els continguts explicats anteriorment, es discutirà l'execució i l'avaluació en la mateixa classe i l'estudiant en penjarà el resultat al final de la sessió.
- c) L'estudiant haurà de treballar en la realització de entre 1 i 3 pràctiques individuals. Aquestes es faran durant els set dies següents a la seua presentació i el temps d'execució és d'aproximadament de 3 hores. Aquests treballs es lliuraran en fitxer a l'aula virtual, com a màxim el primer dia de classe de la següent setmana. Quan siga escaient, la resolució de la pràctica es presentarà en el curs. S'insistirà en la destresa emprada a) en les aplicacions tècniques, b) en el desenvolupament de l'ull analític en l'argumentació, c) en l'estructura del discurs i en la cura i la concisió dels textos.
- d) L'estudiant haurà de realitzar també entre 1 i 3 pràctiques en equip (màxim 5 persones). Aquests equips es conformaran durant les primeres sessions i romandran els mateixos fins a final de curs. En cada pràctica en equip hi haurà un coordinador que serà el responsable de reunir l'equip, preparar els materials, penjar la pràctica i la memòria de coordinació (explicació de la duració, dificultats en l'elaboració, grau de compromís dels participants, etc.) a l'Aula Virtual.
- e) Cada quinze dies es discutiran i debateran dins de l'aula textos breus (la lectura dels quals s'estima en unes dues hores) que l'estudiant haurà llegit prèviament a casa amb la finalitat d'introduir aspectes rellevants de l'anàlisi demogràfica, processos demogràfics emergents o temes polèmics o problemàtics. En total es treballaran 6 textos
- f) S'incentivarà l'assistència i participació activa en una o dues conferències que tinguen relació amb la matèria i que hagen estat organitzades en el campus durant el quadrimestre.

AVALUACIÓ

Es valorarà el conjunt d'esforços de forma continuada al llarg del curs. La nota final serà un reflex de la quantificació d'aquests. En el còmput de la nota final, de tots els estudiants que han participat activament en el curs es tenen en compte la participació activa en debats sobre textos i discussions tècniques, la realització de les pràctiques i dos controls que es faran un a meitat del quadrimestre i l'altre el darrer dia de classe.

La no assistència a classe significarà l'entrada en una dinàmica absolutament diferent, el pes de la qualificació de la qual es recolzarà principalment en un examen final absolutament obligatori i amb el qual l'estudiant no podrà assolir més enllà d'un aprovat.

CRITERIS PES EN LA NOTA

Participació activa en els debats - 15%

Realizació pràctiques individuals - 15%

Realizació pràctiques en equip - 15%

Examen final - 55%

En tots aquests criteris l'alumne ha d'estar per damunt del 50%

TOTAL - 100%

Examen oficial per a els que no han assolit el mínim al llarg del curs - Pujar nota

Examen oficial per a estudiants que han faltat a més de 4 classes - 100%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BOSERUP, E. (1984), Población y cambio tecnológico. Ed. Crítica, Barcelona.
- CARSON, Dean; Ole Rasmussen, Rasmus; Ensign, Prescott; Huskey, Lee and Taylor, Andrew (2012), Demography at the Edge (International Population Studies), APA
- CREIGHTON, H. (2014), Europes ageing demography. International Longevity Centre: London, UK.
- DOMINGO, A. (2018), Posverdad, gobierno y población. Relatos demográficos para no dormir. DEMOGRAFÍA Y PROBLEMAS SOCIALES, 81.
- DORLING, D., & GIETEL-BASTEN, S. (2017), Why demography matters. John Wiley & Sons.
- DUDLEY L. POSTON JR., LEON F. BOUVIER (2010), Population and Society: An Introduction to Demography, Cambridge University Press
- ESCOLANO, N. R. (2016), Demografía. Universidad Miguel Hernández.
- ESPIAGO, J. (1985), Migraciones exteriores. Ed. Salvat. Temas Clave, Madrid.
- FESTY, PATRICK; JEAN-PAUL SARDON (coord.) (2008) Hommage à Gérard Calot: profession, démographe. Institut National d'Etudes Démographiques, ISBN 9782733240236
- HARPER, S. (2018), Demography: A Very Short Introduction (Vol. 565). Oxford University Press.
- HENRI, L. & TOULEMON L. (2014), Demografía. Enfoque estadístico y dinámica de las poblaciones. El Colegio de México; CEDUA.
- HILL, K., & HURTADO, A. M. (2017), Ache life history: The ecology and demography of a foraging people.
- LEGUINA, J. (1981), Fundamentos de demografía. Siglo XXI, Madrid.
- LIVI-BACCI, M. (1993), Introducción a la demografía. Ed. Ariel, Barcelona.

- LUNDQUIST, J. H., ANDERTON, D. L., & YAUKEY, D. (2014), Demography: the study of human population. Waveland Press.
- NADAL, J. (1984), Historia de la población española. Ed. Ariel, Barcelona.
- NEYER, Gerda; Andersson, Gunnar; Kulu, Hill and Bernardi Laura (2013), The Demography of Europe, Springer
- PRESSAT, R. (1983), El análisis demográfico. F.C.E., Madrid.
- SIEGEL, Jacob S. and Olshansky, S. Jay (2011), The Demography and Epidemiology of Human Health and Aging, Springer
- TAPINOS, G. (1990), Elementos de demografía. Espasa-Calpe, Madrid.
- TURRA, C. M., & FERNANDES, F. (2021), La transición demográfica: oportunidades y desafíos en la senda hacia el logro de los Objetivos de Desarrollo Sostenible en América Latina y el Caribe.

Complementàries

- Projecte censal de 2011 <http://www.ine.es/censos2011/censos2011.htm>
- Observatorio Laboral de la Crisis <http://www.fedea.es/observatorio/>
- United Nations (2011), International Migration in a Globalizing World: The Role of Youth. Department of Economic and Social Affairs. Population Division, Technical Paper N° 2011/1 <http://www.un.org/esa/population/publications/technicalpapers/TP2011-1.pdf>
- United Nations (2011), World Population Prospects. The 2010 Revision. <http://esa.un.org/unpd/wpp/index.htm>